

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

4. Fochiens. naues sine numero, ars nauig. mira.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

æqualium conuenire, cantu idololatræ profano, Christianæ seorsum pio, laborem leuabant; ne ipsa quidem formiorum obiecta carebant diuinis quæ vaporato per diem animo noctu recurrerant. Sed cuncta præcallebat virtus, in Neophytis veterana, cuius exemplo erant Germani, Thomas & Stephanus qui Pechino Chianceum in patriam reduces, illuc vocarant Trigaultium, idque breui tulere charitatis in patriam præmium, ut exiguo numero, quem Deo Trigaultius inuenerat, succedente Vagonio accederet alij cateruatim, & Christianismum confertim ambiret. Restat Alenio quid factum, quid Colao le videamus, quid data fide, ab Alenio Colao reuifendi; iuandi Alenium, ad profeminandum Euangelium à Colao. Nam promissis vterque bellè stetit. Habet Prouincia Fochiensis omnium fortè Sinenfium minima, ciuitates sex supra quinquaginta, in iis octo dignitate & amplitudine, regionis habentur capita. Arces regie frequentes, portubus, sinibus, & fluminum faucibus ab ortu in austrum imminet, qua extraneas insulas in prospectu cernit. Asperis natura montibus interiora omnia occupantur, sed arte atque industria domitis, & in vsum planorum conformatis. Cum enim oriza qua fere aluntur nisi planis locis, & aquis residibus nusquam maturefcat, artem ingenio suggessit necessitas ut plana in montibus conderet; illæ tamen syluis quarum lignatio nullibi quam illic vtilior ob perpetuam nauigationem; ima ergo decliua montium, ad eorum radices in pianum deducunt sementis capax quam designant, muro rustico illud cingunt quæ videtur terra nimium pensilis, ob eluiones imbrium ruinam minari. Post hoc aliud inferiori angustius coæquant in loco editiori planum, & muro itidem fulciunt, aliæque deinceps gradatim, pro montis ingenio, arctiora; quæ suis aptum anabathris theatrum pulchra specie exhibent, maximè vbi sacra verticibus montium propiora syluis nutantibus coronantur. Cum autem interiecto mari Iaponiam, pauloque vterius Formosam à fronte, ad austrum spectent Fochienses, nec patriis legibus teneri potuere, nec Oceani hortore, quem tanquam certum naufragium Sinenfes vulgò timent, quin externas illas adirent regiones, & periculorum assuetudine audaces, in Iauam, Cocincinam, Sianum, Cambogiam Moscum, serica, gemmas, argentum viuum & chalybem ferrent; cuius habent locupletes venas, & insignes fabros, naues quidem illorum, quas Cianpanes dicunt, non sunt vilo modo cum machinamento oneratarum nostrarum conferendæ, sed hoc ipso suam in iis regendis artem, & fortes animos ad eundem typhonibus, & tempestatibus, gloriosius afferunt, quæ ab Iaponia Malacam infestissimum nauigantibus habent mare. Illarum nauium quam sine numero infinitus sit numerus, inditio saltem sit eius hyperbole, qui scripsit moturo aduersus Iaponiam, Sinarum Regi Fochienses vltro detulisse, iuncturos se Iaponiæ Sinas, nauium ponte continuo, qui milliariibus ferè centum ipsius exercitum eò transmitteret. Ambiebant hanc pridem operarij nostri Prouinciam, quod cæca nocte idololatræ

4.
Fochiens.
naues sine
numero, ars
nauig. mira.

altius defossa, à spe salutis abesset longius, nec absterrebantur, propria quadam & agresti eius barbarie; nec idiomatis pro multitudine urbium diuersis; nec turpitudinum feciditate, nusquam alibi apud Sinas propudiosius grassante; nam alia ex parte, aditus in Sinas dabatur per eam facilis, quod assueta cum exteris extra Sinas, non aegre apud se illos ferret, & cernefet; præterquam quod hac Patres subituri essent in regnum commodius, si Cantonienfis Prouincia fieret prorsus impenetrabilis. Nam deformitate libidinum, idcirco patum mouebantur, quod animaduertent Iapones eadem infames lasciuia, repente in Angelos, Christiano lauacro transformari. Nec nostros frustrata est sapiens, & pia coniectura: urbem hodie vix habent Fochiensis villas nominis quàm religiosa Christianitas non illustret, & Patrum curæ non excolant; quamuis principio, auarè fruges sementem pensauerint & Alenius multum ludans, multaque expectans diu, pauca misuerit. Sed is fidei memor Colao Ié datæ, dierum itinere duorum ac viginti hominem requitens Foceum aduenit, (Lusitani, qua causa nihil refert Cinceum nominant) vrbs est amplitudine, & ædificiis superba diues commerciis, dignaque Prouinciæ Primatu. In ea potius visitur sesquipertica latus, longus centum quinquaginta, ornatus vtriusque peribolo stata densè per spatia, variis leonum & elegantibus statuis distincto. Omnia ex candido marmore. Appulsum illuc Alenium tria validè perculerunt, quæ exturbare hominem conceptis consiliis singula poterant. Aberat Colaui diei itinere, sed mente quàm terra longinquior. Terrebat Colaui Eunuchi Gueicuni supremum in aula imperium, nec ambigebat tanto se ab hoste re omni exutum, transportatum iri Pechinum in vinculis si (quod explorabat) comperisset Colaui extraneo fauere. Resciuit ad hæc Alenius Protegem aduentus sui præmonitum; dixisse, malis auibus venturum, quod sectator esset Batauorum. Batauos enim ante biennium eò audacia traherant vt pyratice cataphractis, nidularentur in exigua insula, Fochiensis obuersa littori, nec vlli Sinarum, habitata, nec ad habitandam curiam permiffa. Inde aliquot sensim extructis domibus, meditabatur arcem Macao similem, armatisque consiliis nauibus deprædabatur Fochiensis nondum illorum hospitium, & dominium iam nati. Quibus excitati denique Fochiensis, in eos ducunt, nauim vnã incendunt, desiciunt alias in fugam, & dirutis omnium domibus, cædi superstitis, ferro vinctos Pechinum mittunt, vbi animam inellicem in carnificum manibus posuere. Hinc pronum creditu Proregi fuit, esse nostros eiusdem farinae cum Batauis quod ab Occidente vtrique aduenissent, nec nosset magis vtrorumvis patrias, quàm terram incognitam. Tertium accessit, quod Focei librum spargebat Literatus, quem in Christi legem & Patres edidit, tam execrandis factum calumniis, vt propterea nostri Hancopellerentur; eum verò scelestus Mandarinis liberalissimè diuidebat.

vt quibus patris sui memoria (illic olim Proregis) cum faceret gratiosum.

In eas redactus angustias, fecit Alenius, quod fieri Deus ab ipso voluit, seque illi committens, ex eius vnus fiducia opem habere suspensam voluit, quam aliunde frustra expectasset. Dio igitur facto Pentecostes in humilem casam peregrinus diuertit, Collocato altari sacrificat, recurrentique mysterio congruam spiritus sancti lucem calamitosi populis exposcit; & sibi ad eos Deo mancipandos eius ignis scintillam, quo quondam in Apostolos effuso pluerat, quorum ipse dumtaxat officio fungeretur, dotibus, & merito careret. Hæc orans cum lachrymis, erigi se animo sensit, quàmque in spes minimè vacuas, etiam post paulum expertus est. Nondum biennium fluxerat ex quo Partes Ceum, ex baptismo Melchiorem Christo pepererant, portentosi virum ingenij, Michaëlis Doctores filiorum Præfectum eruditioni, ea verò scientiæ omnis præstantia, vt ex eius furtiva lucubratione Literatus quidam, primas in examine Pechini adeptus sit inter illos trecentos qui Doctores lauream ambiabant. Nominatusque sit de more, toto imperio tanquam ingeniorum Phoenix, ac fraude licet paulò post deprehensa, pari vterque gradus omnis petendi multatus sit interdictione, alius innocens, alius furti reus; famam tamen, & decus in summa hominum admiratione Ceus retinuit, nec erat inter Mandarinos qui pro magno viro illum non coleret. Christianus effectus vt erat acuta ad intelligenda diuina perspicacitatis, & ardore non segni ad ea euulganda, cœpit in natali Fochiensis Prouinciæ oppido, prima legis susceptæ semina iacere, inde cognito Alenij aduentu, Focœum illic ad eum contendit, vbi obeundis cum eodem obsequiorum officiis apud singulos Magistratus prædicauit eum ita magnificè in illa non modo Prouinciæ, sed scientiarum Metropoli, vt excellentia virtutum & doctrinæ cunctis esset venerationi; sub hæc etiam illi comes esse ad Colaum Ié voluit, qui miliaribus triginta distans in secessu suo rustico exploratorum vitabat oculos ab hoste capitalissimo Gueicuno sibi perpetuò incumbentes. Ac visendi quidem officio Colaui, hilaritate respondit ad speciem ficta, Eunuchi videlicet terrore nunquam non anxius, vt cui promptius nihil esset quàm suis odiis sacrificare hominem, iam priuatum; Patris tamen paulatim aspectu, animosior effectus, pristinas resumpsit ad eum inuandum cogitationes, & lucem diuinam Fochiensi Prouinciæ inferendam. Cœna illum dignatus est sumptuosa & splendida, cum Melchiore deductore; fratris inde filio commisit, vnâque ardentem ad Externorum Focœi Præsides commendatitias, quibus Præsides omninò liberaliter satisfacit; inuisit enim confestim Alenium, & suo arctatum diuersorolo in ædes transtulit, quas aduentum procerum non aspernarentur superba fastidia. Defensionem eius in se ipse suscepit, & paratocinium concessit Focœi habitationis. Hinc diu, noctuque post Præ-

5.
Focœi res
diffic. Euan-
gelij pro-
pag. S. Spiri-
tus P. Alenio
complanat
illic mira
præstat.